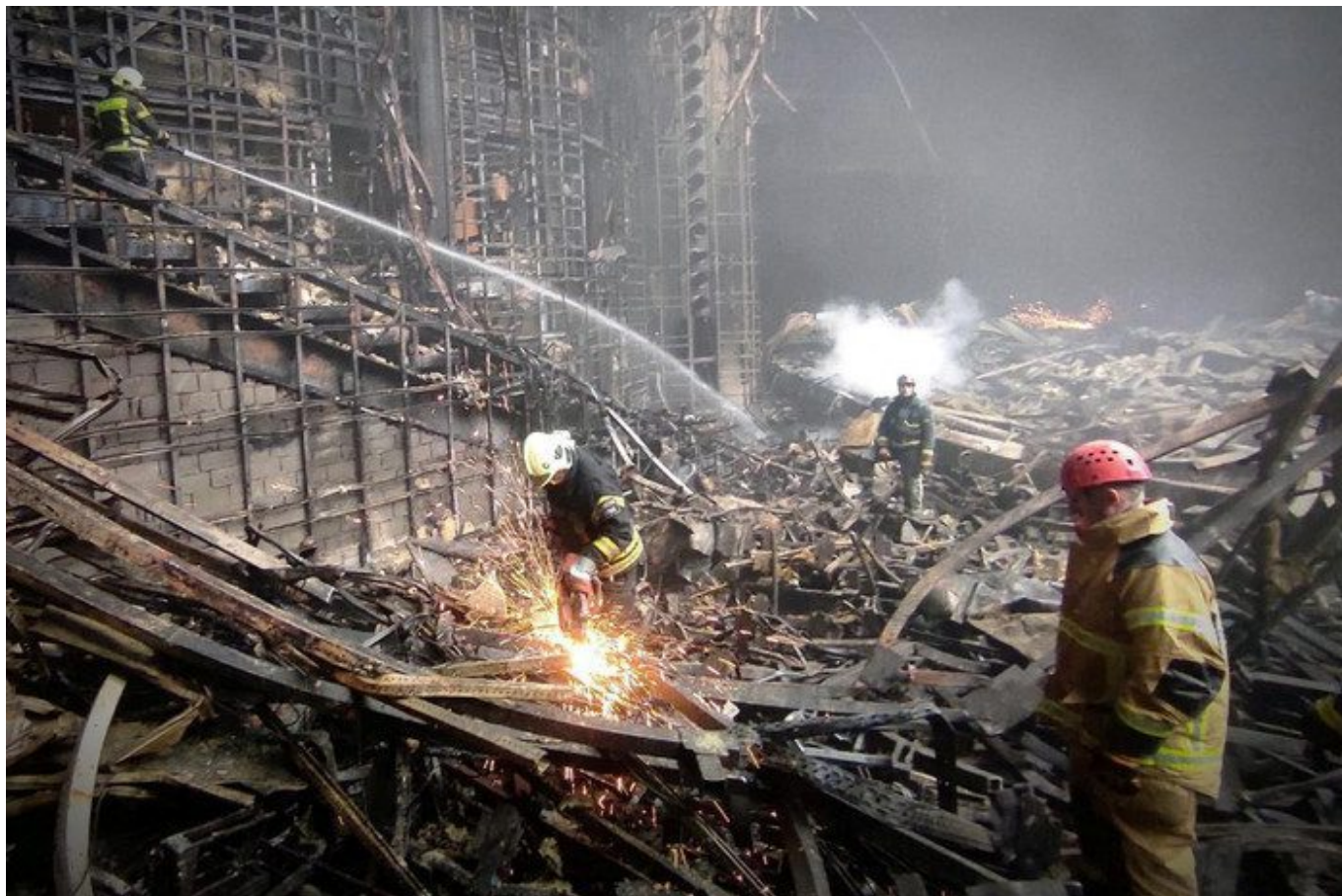

YŞYD we Moskwa terakty

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

YŞYD we Moskwa terakty YŞYD we MOSKWA TERAКТY

Russiýanyň Adatdan daşary ýagdaýlar ministrliginiň işgärleri 2024-nji ýylyň 24-nji martynda düşürilen şu suratda Russiýanyň Moskwa şäheriniň daşynda bolup geçen ýaragly hüjüm we ýangyndan soň şäher häkimligine degişli «Crocus» konsert zalynda gözleg-barlag işlerini alyp barýar / Fotosurat: Reuters

Moskwanyň etegindäki «Crosus» söwda merkeziniň konsert zalyna gönükdirilen YŞYD teraktyndan öň YŞYD-Horasan Talibanyň ýolbaşçylarynyň Gandagarda geçirjek ýygnanyşygyny nyşanalapdy. Moskwada häzire çenli 150-den gowrak adamyň wepat bolan, onlarçasynyň agyr ýaralanan konsert zalyna edilen çozuşyň yzysüre YŞYD-Horasan öwünmek bilen muny amala aşyrandygyny mälim etdi. Muňa goşmaça maglumat hökmünde «A'mak» atly «resmi» internet saýty arkaly terakty agzalarynyň amala

aşyrandygyny subut edýän wideo ýaýratdy.

YŞYD ähli toparlanmalary bilen şindizem aktiw we geçen çarşenbe güni YŞYD-yň Subsahara Afrikasyndaky toparlanmasynyň Nigerde hökümet goşunlaryna garşy amala aşyran teraktynda otuz harby gullukçy wepat boldy.

Geçen ýanwar aýynda-da YŞYD-yň Horasan topary Stambuldaky buthana terrorçylykly akt amala aşyrypdy.

Bular YŞYD-yň diňe ýakyn wagtdaky terakylarynyň netijeleri we YŞYD-dyr «el-Kaide» ýaly toparlaryň gutarandygyny pikir edýänler bar bolsa, munuň ýöne bir umytdan ýa ýalta islegden

başda zat dældigini bilmeli.

Bu toparlaryň teraktlaryny, beýanatларыny, hereketlerini, çekişmelerini ironiki görnüşde rus sosial ulgamy bolan «Telegram» ýaly platformalaryň öz kanallarynda yzarlaýan hünärmenler bize YŞYD-yň ymykly ölmändigini, gaýtam tersine, iň güýçli şahasy bolan YŞYD-Horasanyň üsti bilen gasam güýçlenendigine şaýat bolandygyny aýdýarlar.

Russiýa barada aýdanda, YŞYD-Horasanyň Russiýany nyşana almagynyň özüne ýeterlik sebäpleri bar. Bu toparyň agzalary Owganystandan, Täjigistandan we beýleki Orta Aziýa musulmanlaryndan düzülen. Bularyňam Sowet Soýuzy döwründen Putin döwrüne çenli Russiýa bilen taryhy duşmançylygy bar.

Russiýanyň Siriýanyň hökümetini goldamagy we siriýa topraklarynda YŞYD, «el-Kaide» ýaly terrorçylykly toparlaryň hinine suw guýandygy sebäpli ýüze çykan täze duşmançylygyň entek gürrüňinem edemez. Bu uruş başga formalarda şindizem dowam edip dur.

YŞYD-yň öldürilen lideri we «halyfy» Ebu Bekir el-Bagdady 2014-nji ýylda beren bir wagzynda YŞYD-yň birinji duşmanlarynyň ABŞ bilen bir hatarda Russiýadygyny aýdypdy.

YŞYD-yň Ukraina we Günbatar bilen uruşynyň ortasynda (şumat) Russiýany nyşana almagynyň tutaryklary barada aýdanda, «el-Naba» gazetiniň 8-nji fewralyndaky makalasynda aýdylyşy ýaly, YŞYD Russiýa bilen Günbataryň arasyndaky dartgynlylygy möwj etmek isleýär.

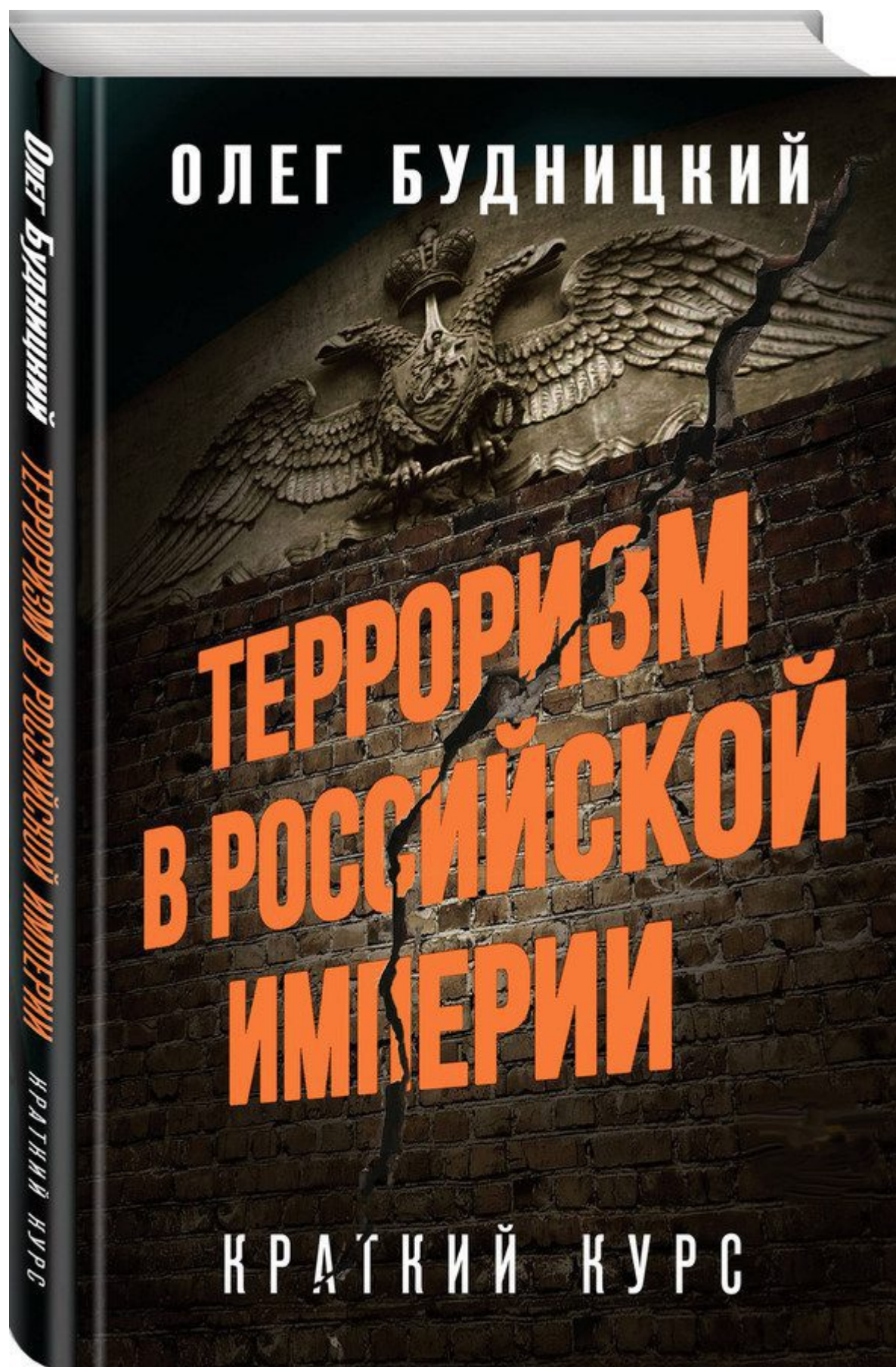
Şeýle-de Moskwadaky soňky konsert terakty ýokarda gürrüňi edilen baglanyşykdan gyşarmandygyny görkezýär. 2015-nji ýylda Şarm el-Şeýhden Moskwa uçan rus uçaryna ýerleşdirilen bombanyň jogapkärçiliginiňem YŞYD-Horasana ýüklenendigini ýatladalyň.

YŞYD ähli toparlanmalary bilen ýok ediji zarba urmaga ukyply we köp sanly gara sanawy bar. Putiniň Russiýasy bu gara sanawyň başyny çekýär, emma ýeke özü-de däl.

Näme üçin?

Çünki YŞYD içine ýapyklygy we pidaýylygy bilen taryhdaky haş-haşylar ýaly ýapyk ideologiki topar (şeýle-de haş-haşylaryň teraktçy agzalaryna geçmişde pidaýy diýlipdir).

Munuň özi Günbataryň Russiýa garşy global kontrrazwedka YŞYD-y ulanmandygyny aňladýarmy?

Beriljek jogap şeýle tabşyryklar bilen näme islenendigine we formalaryna bagly.

Bähbit kesişmesi ýa-da kämahal Russiýa ýa bolmasa Günbataryň

beýleki bäsdeşlerine zyýan bermek maksady bilen «göz ýumma» ara düşüp biler.

Hernäçe amerikan howpsuzlyk gulluklarynyň öňräk Russiýany YŞYD terakty howpuna garşy ätiýaçly bolmagy duýdurandygy aýdylsada, kontrrazwedka dünýäsiniň wagşylygy iniňi düýrükdirýär.

Putin we onuň egindeşleri-de YŞYD-yň ýa-da diňe YŞYD-yň jogapkärliги boýnuna aljagyna ynanaslary gelenok, belki-de dolulygyna Ukrainany jogapkär görmek üçin bat bilen ellerini owkalaýarlar.

Her niçik-de bolsa biziň bular bilen hiç hili baglanyşygymyz ýok, bular biziň daşymyzdaky dünýäniň argumentleri, emma özümizi doly komplimasiýa teoriýalaryna aldyrmajak we munda öte geçmelere ýol bermejek bolmaly.

Bärde biziň paýymyz ýa-da medeni keselçilikleriň paýy: bize halyflyk, ebedi jihat, küpür ýurdy, iman ýurdy we ş.m. pikirleri kabul etmäge taýýar aňýýetleri öndürýän käbir agalyk ediji düşünjeleriň kemçiligi?

Ine, hut şu ýerdenem başlamaly bolarys.

Mişari ZEÝDI,

Saud Arabystanly žurnalist.

Çarşenbe, 27.03.2024 ý. Publisistika